

Sosyal ?leti?im Kontrol Listesi Revize-Okulöncesi Türkçe Versiyonu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal ?leti?im Kontrol Listesi Revize-Okulöncesi Türkçe Versiyonu*.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30690>

Özet

Sosyal İletişim Kontrol Listesi Revize-Okulöncesi Türkçe Versiyonu, okul öncesi çağıdaki çocuklarda **otizm spektrum bozukluğu** (OSB) ile ilişkili sosyal iletişim ve etkileşim zorluklarını taramak amacıyla geliştirilmiş uluslararası bir araçtır. Türkçe diline **uyarlama** yapılmıştır. Bu araç, özellikle **sosyal iletişim** alanındaki gelişimsel gecikmeleri tespit ederek, erken müdahale süreçlerine rehberlik etmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Bahadır Şan tarafından 2019 yılında Ankara Üniversitesi'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Çalışma, ölçeğin Türkiye bağlamında psikometrik açıdan sağlam bir tarama aracı olarak kullanılabilirliğini göstermeyi hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal İletişim Kontrol Listesi, Otizm Spektrum Bozukluğu, Okul Öncesi, Tarama Aracı, Türkçe Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Erken Tanı.

Yazarlar

Bahadır Şan

Amaç

Ölçeğin temel amacı, 2-5 yaş aralığındaki çocuklarda **sosyal iletişim** alanındaki becerilerin gelişim düzeyini ve olası yetersizlikleri hızlı ve güvenilir bir şekilde değerlendirmektir. Bu kontrol listesi, klinik ortamlarda ve eğitim kurumlarında, **OSB** riskini belirleme sürecinde bir ön tarama aracı olarak hizmet vermektedir.

Türkçe adaptasyon çalışmasının özel amacı, orijinal ölçeğin yapısal bütünlüğünü ve psikometrik kalitesini koruyarak, Türk kültürüne ve diline uygun, geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sağlamaktır. Böylece, Türkiye'deki uzmanlar (klinik psikologlar, çocuk psikiyatristleri ve özel eğitimciler) için standardize edilmiş bir değerlendirme aracı oluşturulmuştur.

Yapı

Sosyal İletişim Kontrol Listesi, temelde **Sosyal İletişim** ve karşılıklı sosyal etkileşim yapısını ölçmektedir. Bu yapı, üç ana bileşeni içerir: sosyal-duygusal karşılıklı, sözel olmayan iletişim davranışları (göz teması, jestler, mimikler) ve ilişkileri sürdürme ve geliştirmede kullanılan beceriler.

Ölçek, bu davranışları ebeveyn veya birincil bakıcı gözlemleri üzerinden değerlendirir. Maddeler, çocuğun sosyal ortamlara katılımı, duygusal paylaşımı ve iletişim girişimindeki niteliği ve

niceliği hakkında bilgi toplayarak, **otizm spektrum bozukluğu**unun çekirdek semptomlarına odaklanır.

Geçerlik

Sosyal İletişim Kontrol Listesi'nin Türkçe versiyonunun **geçerlik** çalışmaları, Şan (2019) tarafından yüksek lisans tezinde ayrıntılı olarak sunulmuştur. Bu çalışmada, ölçeğin sosyal iletişim yapısının doğru bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaya yönelik yapı geçerliliği, ölçüt bağımlı geçerlik ve ayrırt edici geçerlik analizlerini içermiştir.

Geçerlik analizleri, ölçeğin klinik olarak OSB tanısı almış çocukları, tipik gelişim gösteren çocuklardan anlamlı düzeyde ayırdığını göstermiştir. Bu bulgular, ölçeğin Türkiye popülasyonunda tarama amacıyla kullanılmaya yönelik bilimsel dayanağına oluşturmaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin **güvenirlilik** analizleri, Bahadır Şan'ın tezinde detaylandırılmıştır. Güvenirlilik, ölçeğin ölçtüğü özellikler açısından tutarlı ve kararlı sonuçlar verme yeteneğini gösterir. Bu kapsamda, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanmış ve ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğu incelenmiştir.

Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı temel yapıyı ölçmede başarıldığını gösterir. Adaptasyon çalışmaları arasında ayrıca test-tekrar test güvenilirliği gibi kararlılık ölçümlerinin de yapıldığı varsayılmaktadır. Bu analizler, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar üretebildiğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Türkçe **uyarlama** sürecinin önemli bir aşaması olarak, orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk kültürüne ve diline uygunluğu Faktör Analizi yöntemleriyle test edilmiştir. Bu analizler, ölçek maddelerinin teorik olarak beklenen alt boyutlar altında gruplanıp gruplanmadığını kontrol etmiştir.

Faktör analizi sonuçları, Sosyal İletişim Kontrol Listesi'nin çok boyutlu yapısının Türkçe versiyonda da korunduğunu ve ölçeğin yapısal geçerliliğine katkı sağladığını göstermektedir. Bu, uygulayıcıların ölçeğin sonuçlarını yorumlarken orijinal teorik çerçeveyi kullanmaya devam edebileceği anlamına gelir.

Araç

Test Type: Uyarlama ve Tarama Kontrol Listesi

Format: Ebeveyn/Bak?c? Raporu Temelli Kontrol Listesi. (Derecelendirme format? için tezin orijinal metnine bak?lmal?d?r.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Otizm Spektrum Bozuklu?u riski ta??yan veya geli?imsel gecikme gösteren çocuklar.

Age Group: Okul Öncesi Ça? (Tipik olarak 2-5 ya?).

Population Details: Türkiye genelinde seçilmi?, klinik ve tipik geli?im gösteren çocuklardan olu?an örneklem grubu.

Test Methodology: Sistematik gözlem ve raporlamaya dayal?, davran??sal belirtileri de?erlendiren standardize edilmi? bir tarama arac?d?r.

Anahtar Kelimeler

Erken Müdahale, Geli?imsel Psikoloji, Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Etkile?im, Tarama, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: inan@ankara.edu.tr

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2019 y?I?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in akademik veya ticari kullan?m? için gerekli izinlerin, sorumlu yazar Bahad?r ?nan'dan ve Ankara Üniversitesi'nden talep edilmesi gerekmektedir. Kullan?m ücretleri ve telif haklar?, orijinal ölçe?in sahibinin ve uyarlay?c?n?n politikalar?na tabidir.

Kaynaklar

?nan, B. (2019). *Otizm spektrum bozuklu?u olan çocuklar için Sosyal ?leti?im Kontrol Listesi'nin Türkçeye uyarlama ve geçerlik-güvenirlik çal??mas?*. Ankara Üniversitesi, Ankara.

Yüksek Lisans Tez Ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [sosyal-iletisim-kontrol-listesi-revize-okuloncesi-turkce-versiyonu-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2016/05/sosyal-iletisim-kontrol-listesi-revize-okuloncesi-turkce-versiyonu-toad.pdf)

Sosyal İletişim Kontrol Listesi Revize-Okulöncesi Türkçe Versiyonu

Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ölçek maddelerine ve puanlama detaylarına erişim için, yukarıda belirtilen yüksek lisans tezinin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM